

*Основна школа “Здравко Гложански”
Бечеј*

ИО Радичевић

***Укључивање ученика са вишеструким
сметњама у редовну школу***

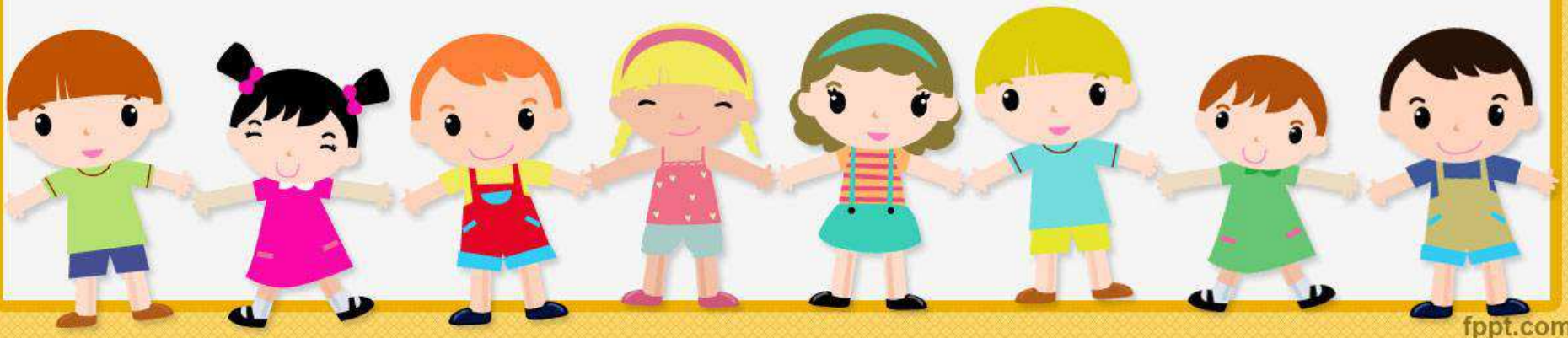
Зашто пример добре праксе?

- Пример је јединствен у широј средини (због специфичности потешкоћа у развоју детета и вишеструких изазова)
- Реализација инклузивног образовања је у сеоској средини где су људи недовољно информисани о ИО

Прва сазнања о Атили

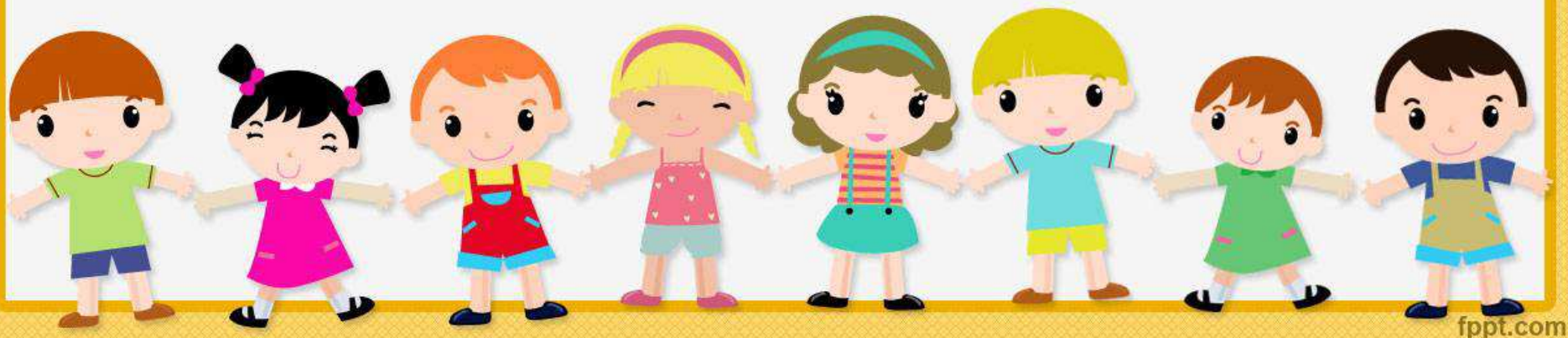
- На путу до Суботице...
 - Центар за соц. рад се обраћа школи ради испитивања могућности укључивања Атиле у редован образовни систем.
 - Атила долази у одељење 1. разреда у Радичевићу јер је хранитељска породица из Радичевића.
 - Сазнајемо да је дечак инвалид, да се креће уз помоћ колица и да отежано користи шаке...

На предлог Центра за социјални рад крајем новембра 2010. године учитељица, психолог и водитељ случаја из ЦСР одлазе у Дом за ометену децу "Колевка" у Суботици, са циљем да остваримо први контакт са Атилом.

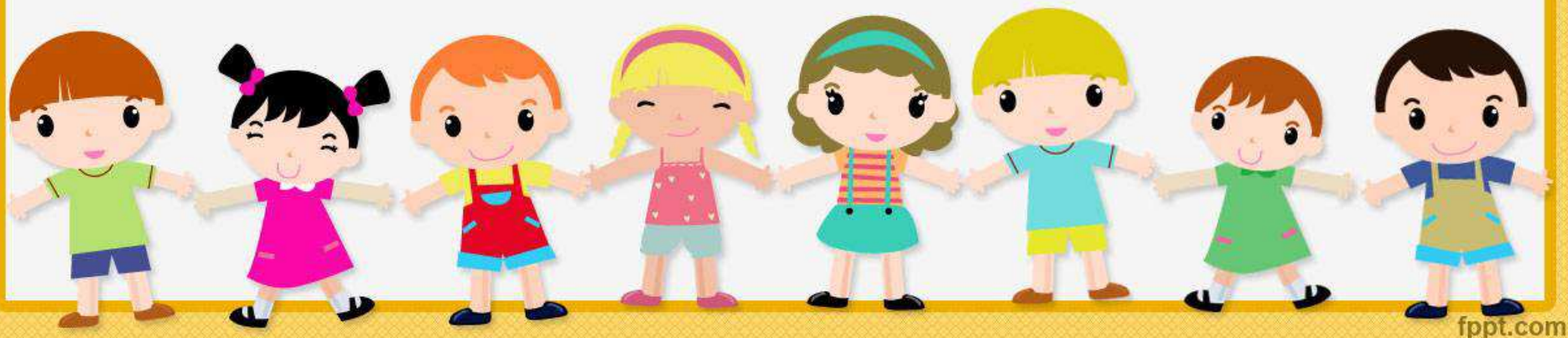
Сазнајемо да:

- Атила има 11 година
- да је ученик 1. разреда Основне и средње школе "Жарко Зрењанин" у Суботици
- да је категорисан као умерено МНРО, али је почетком школске 2010/2011. године утврђена категорија лаке МНРО
- има тешко оштећење екстремитета и зглобова, да се помаже ногом
- Атила тога дана долази у Радичевић у хранитељску породицу...

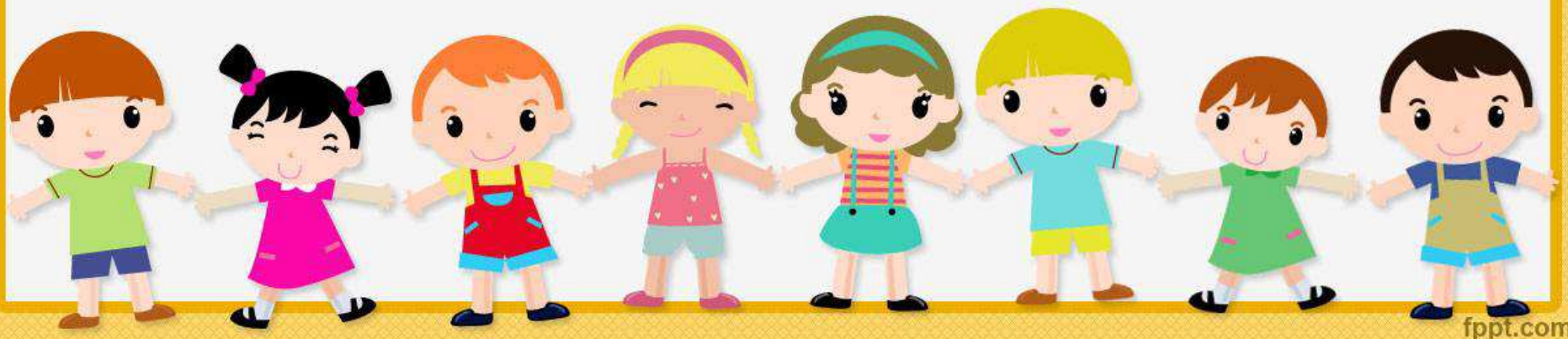
Први сусрет са Атилом

Атила је весело дете које уме да се носи са оним што му је живот ускратио. Непосредан је и комуникативан. Умиљат је и пријатељски наклоњен према свакоме. Воли да упути похвалу и комплименте, али воли и да њега похвале. Био је срећан што ће у новом одељењу имати пуно другара. Био је нестрпљив и узбуђен јер је знао да тога дана иде кући са “његовом Маријом”...

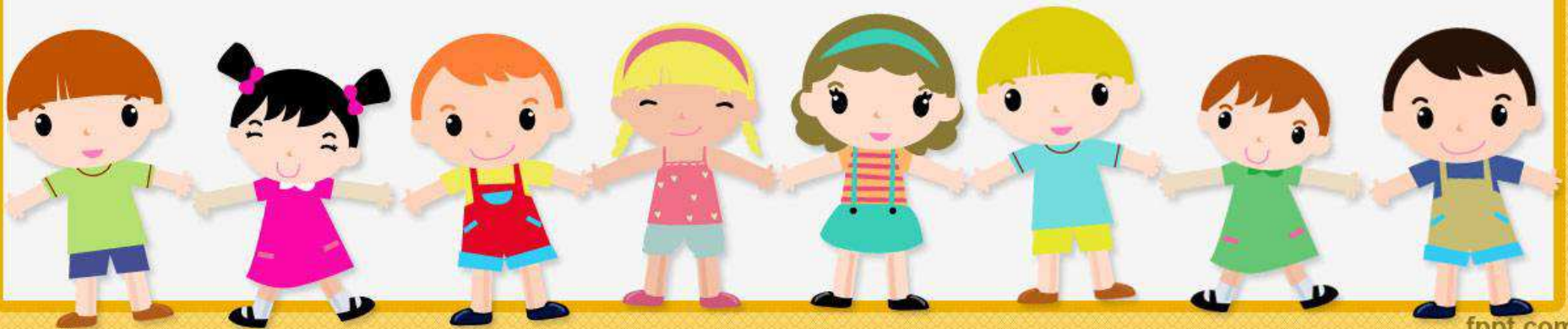
Дилеме на почетку

- Необученост учитеља за рад са децом са сметњама у развоју и инвалидитетом
- Психичко оптерећење и страх да ли ће учитељица успети и имати помоћ и подршку колега
- Недостатак литературе и адекватних наставних средстава и помагала...

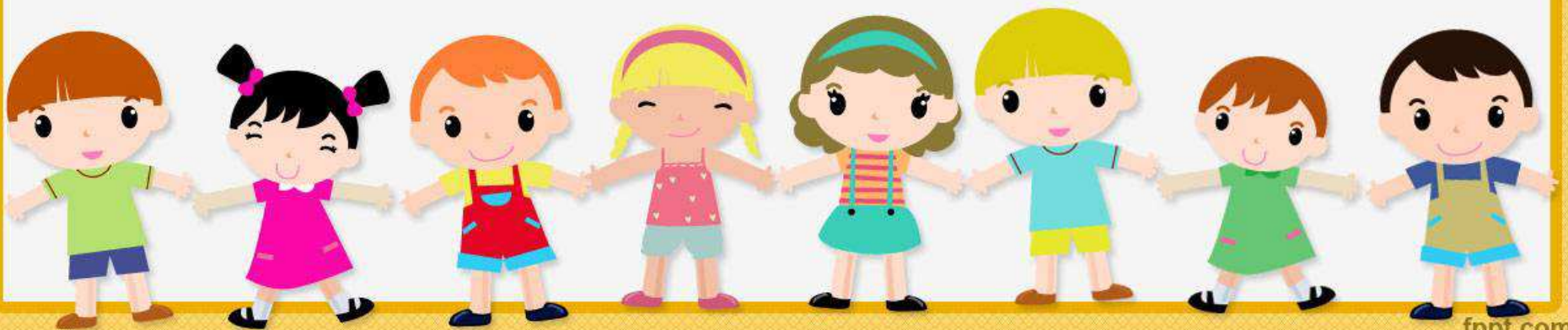
Припрема друге деце и родитеља

- Свакодневни разговор са децом
- Родитељски састанак
- Договор са хранитељицом
- Разговор директора са особљем у школи

Атилин први дан у школи

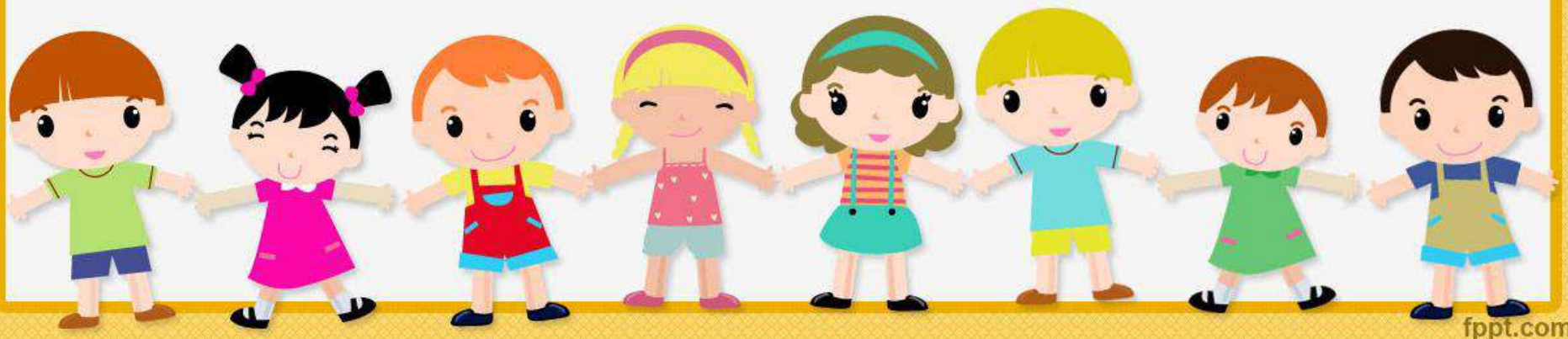
- Први контакт са школом и другарима
- Атилине прве реакције на ново окружење

Улога педагошког асистента

- Помоћ колеге првих дана Атилиног школовања у нашој школи
- Педагошки асистент од стране Центра за социјални рад

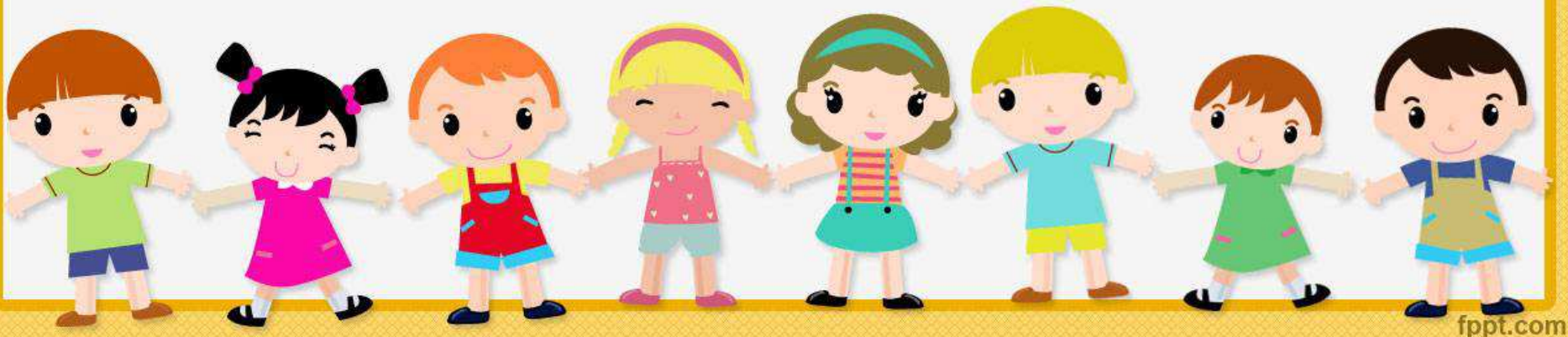
Сарадња у оквиру школе, заједнице, са родитељима

- ✓ Психолог, библиотекар и директор школе
 - ✓ Актив 1. разреда
 - ✓ Сви родитељи ученика 1р
 - ✓ Чланови стручног тима за ИО
- ✓ Пројекат школе "Инклузивно ексклузивни"
 - ✓ Колеге учитељи из ИО Радичевић
- ✓ Центар за социјални рад и општина Бечеј
- ✓ Ресурсни центар ШОСО "Братство" Бечеј
 - ✓ "Друштво учитеља Бечеја"

Проналажење решења

- Семинар у децембру 2010. "Индивидуалним образовним плановима до инклузивне праксе", стручно усавршавање у оквиру DILS пројекта
- Прилагођавање простора, наставног плана, наставних средстава, облика и метода рада, улога педагошког асистента, помоћ колега и институција у општини
- На овај начин су се стекли услови за почетак рада и укључивање Атиле у редован образовни систем, али је неопходно укључити педагошког асистента са вишегодишњим искуством у настави, као и више консултација на нивоу општине
- Процењује се да ће у току школовања бити неопходна и додатна подршка Атилином развоју и напредовању преко интерресорне комисије општине Бечеј (сада је у току процена).

Прилагођавање

Физичког простора

✧ Физичке препреке – импровизована рампа за лакши улазак у школу, Центар је обезбедио сто по мери за Атилу

✧ Изглед учионице

- Уређење учионице заједничком акцијом са одељењем ради стварања пријатног амбијента за сву децу.
- Атила седи у првој клупи, одатле има неометан поглед на све што се дешава у учионици (клуба је окренута ка одељењу, тако да види сваког).
- Распоред клуба је такав да Атила може неометано да се креће колицима.

Наставног плана

Индивидуализација у настави

Израђен је педагошки профил (стално се прати и допуњује) и прилагођени ИОП

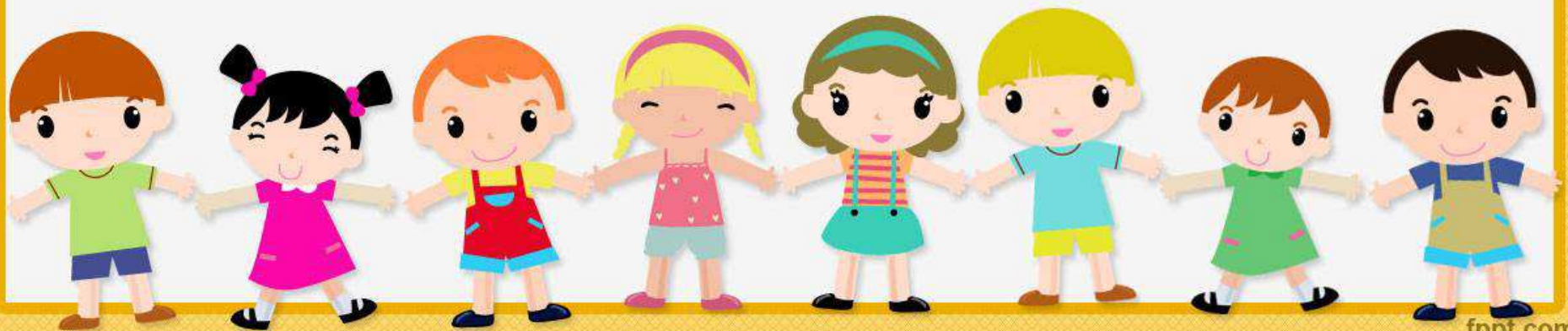
Наставних средстава

✧ Свеске формата А4

✧ Прилагођени наставни листићи са задацима по нивоима адекватно илустровани и увећани ради боље прегледности

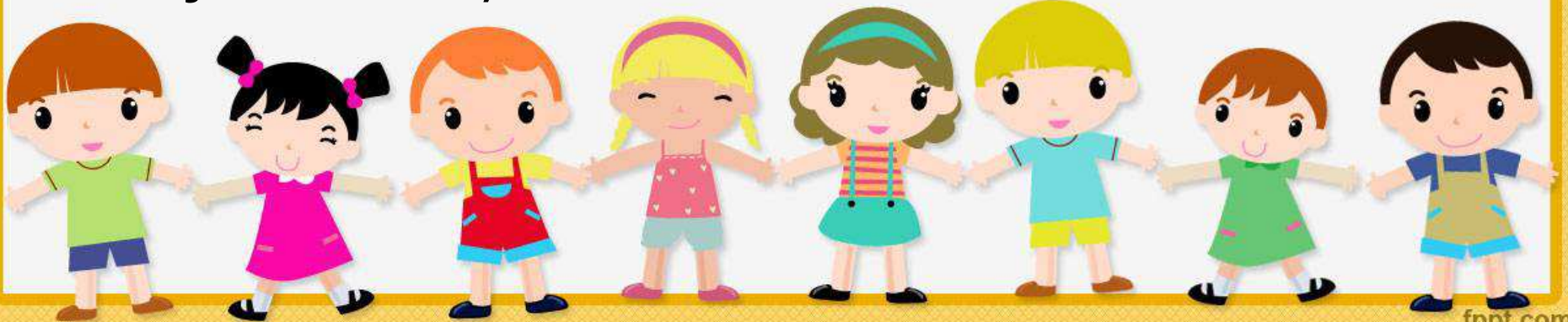
✧ Специјално осмишљени дидактички материјал и посебне игре у складу са наставном јединицом ради лакшег усвајања предвиђеног градива

✧ Зидне слике са словима, словарица, математичке домине, пузле за српски језик, математику и свет око нас, CD-ови са причама, бојанке...

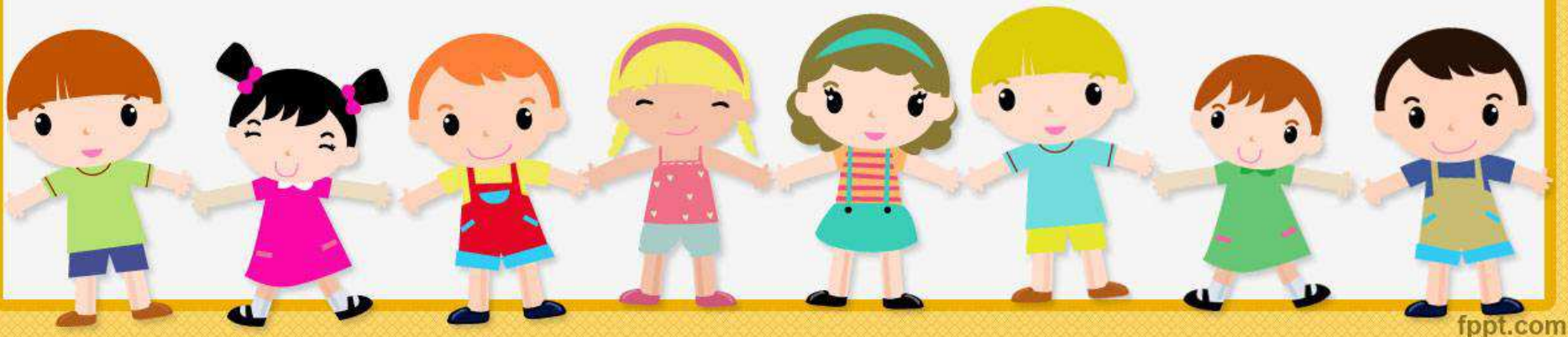
Наставних метода и облика рада

- Организовање активности прилагођене свим ученицима – приче по сликама, причање на основу искуства, загонетке и одгонетке, игре препознавања бројева и слова, рецитованье песмица, групне игре...
- Давање кратких, јасних и прецизних упутстава за рад
- Рад у мањим групама
- Појачана допунска настава

Организација дана

- ✧ Атила је у школи само 3 часа (сада већ 4) због смањене пажње и брзог замарања
- ✧ Распоред часова је усклађен са Атилиним боравком у школи, тако да је присутан на часовима свих предмета у току радне недеље

На основу пропратне документације
сазнали смо да је:

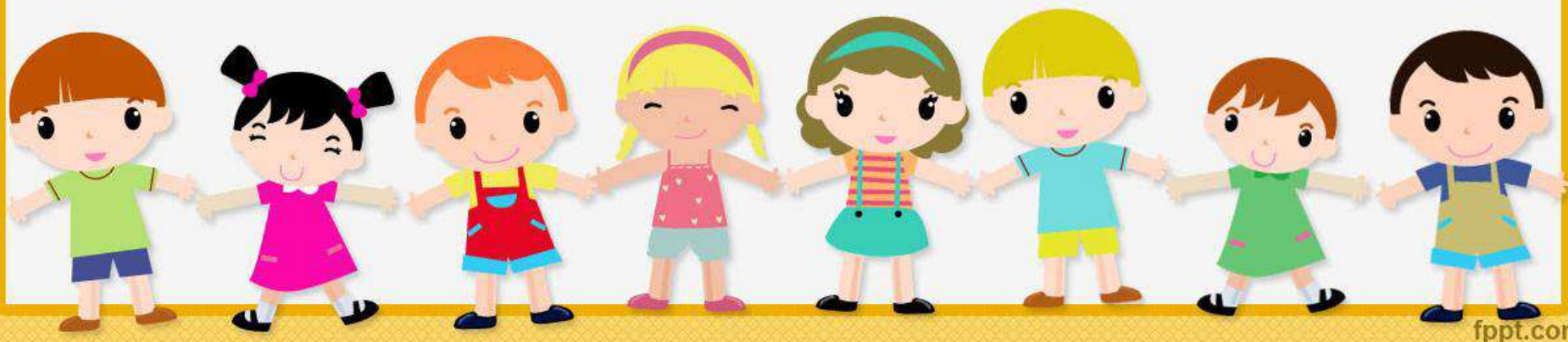
- Атила је писао сва велика слова азбуке;
- започето је и почетно писање и читање слова у речи;
- знао је да исприча причу по слици;
- знао да препозна и именује животиње, воће, поврће;
- знао да броји до 20 и пише бројеве до 10, почео је да учи сабирање до 10;
- препознавао и именовao облике, имао усвојене и изграђене односе у простору, знао је супротности.

Контакт са вршњацима и неформално дружење у школи

Када је Атила почео редовно да долази у школу нека деца му нису одмах прилазила, као да су га се бојала, али су га пажљиво посматрала. Гледала су га како вешто користи руке и ногу док пише, помера и придржава предмете, једе ужину...

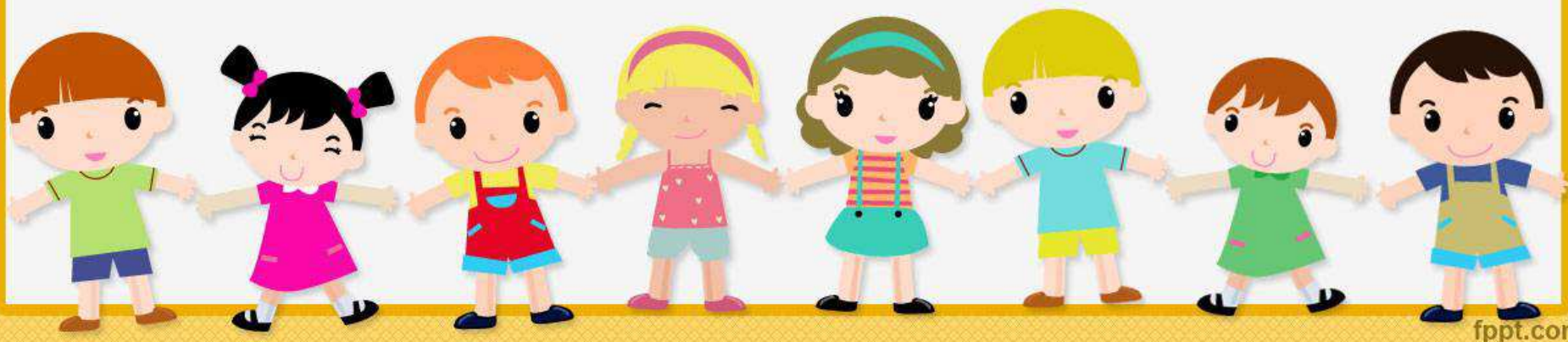
Уз помоћ игре су деца успела да превазиђу страх који их је спречавао да приђу Атили.

Сада се деца односе према Атили сасвим нормално: помажу му додајући му бојице, придржавају му свеску, похваљују његове ликовне радове, награђују га аплаузом када рецитије.

Атила се пријатно осећа у школи, лепо је прихваћен у одељењу. Међусобна комуникација је веома добра на обострано задовољство. Ученици су врло отворени за помоћ, сарадњу и дружење са Атилом.

Сваким даном Атила је све сигурнији у себе.

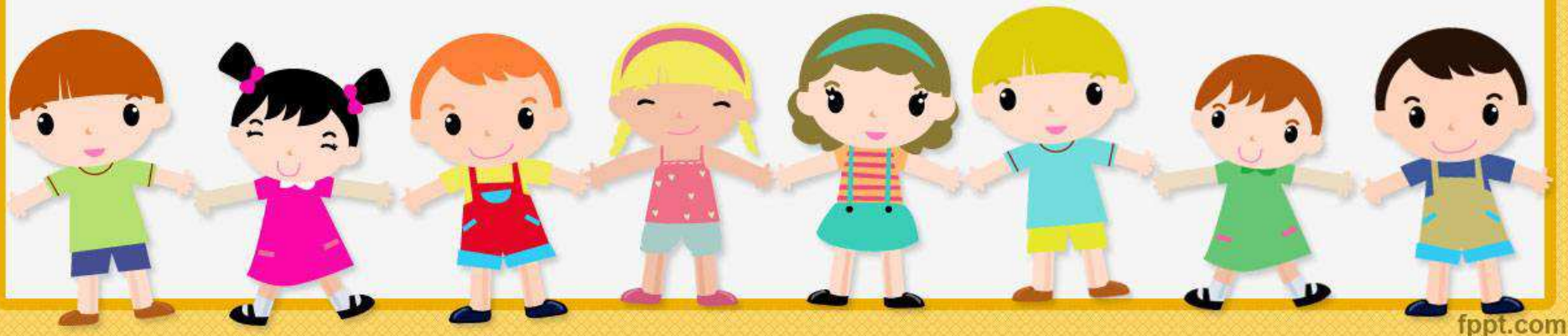

Атила сада:

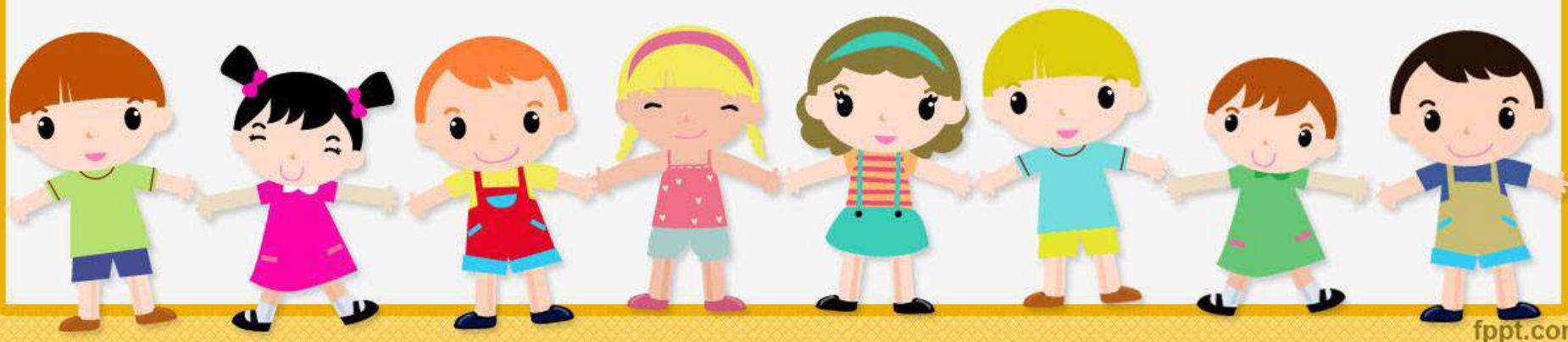
Пише штампаним словима на писму српског језика. Стекао је извесну рутину у читању. Уме да прочита дати текст, али још не разуме прочитано. Чита спорије у односу на другу децу. Самостално саставља краће реченице од датих речи. Проширио је фонд речи који се односе на непосредно окружење. Може да рецитије кратке песмице ако су му познати термини и речи који се појављују у њој. Самостално преписује са табле наслов, реченице. Зна да реченице почињу великим словом, да се имена људи пишу великим почетним словом, као и то да на крају реченице стоји тачка. Укључен је у већини планираних активности као сви на часовима српског језика.

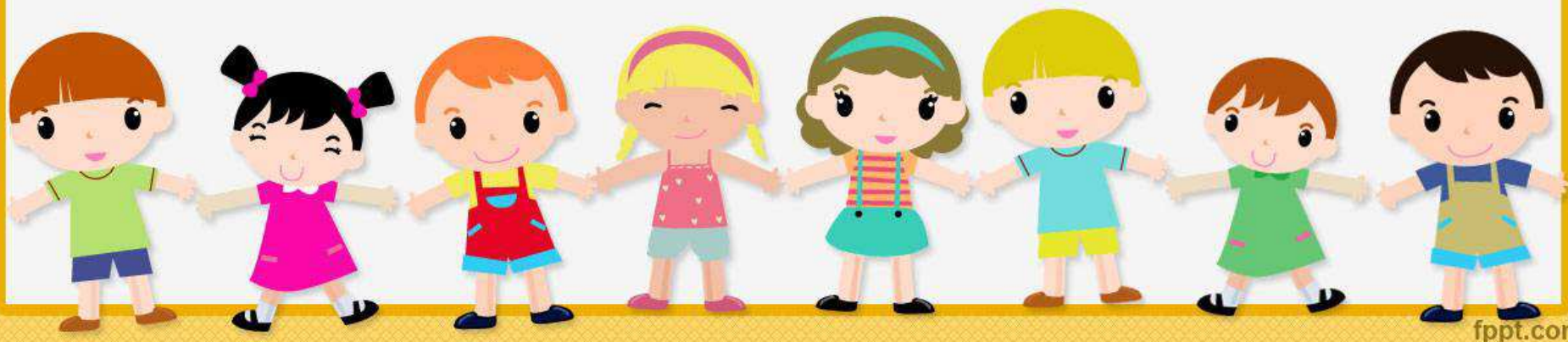
Самостално чита и пише бројеве до 20. Самостално сабира и одузима бројеве до 10 уз помоћ илустрација и дидактичког материјала. Разуме и користи термине плус и минус. Упореджује бројеве до 20 и употребљава знаке $<$, $>$ и $=$. Уме да броји редом унапред и уназад бројеве до 20. Често је присутна индивидуализована настава из математике (педагошки асистент).

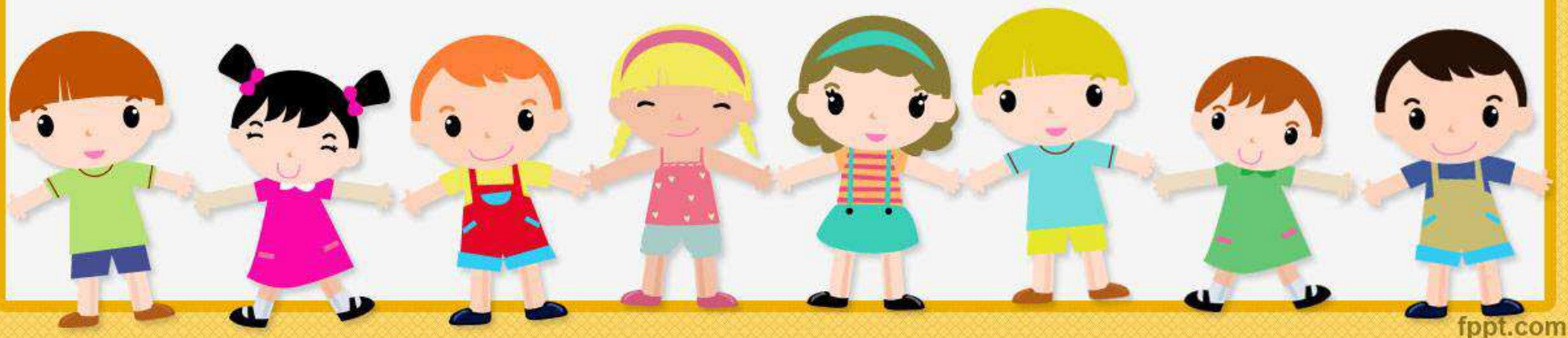
Именује животиње из непосредне околине. Именује годишња доба. Уочава разлику између дана и ноћи. Уме да наброји облике кретања – вуче, гура, подиже. Именује превозна средства која виђа у свом окружењу, уме да одреди средину по којој се крећу превозна средства. Именује објекте које уочава у улици.

Веома је срећан када учествује у активностима са својим другарима и ради све што раде и остала деца. Страх од буке и галаме је нестао. Веома се радује када његова група победи, тада тапше рукама, скандира као и остала деца.

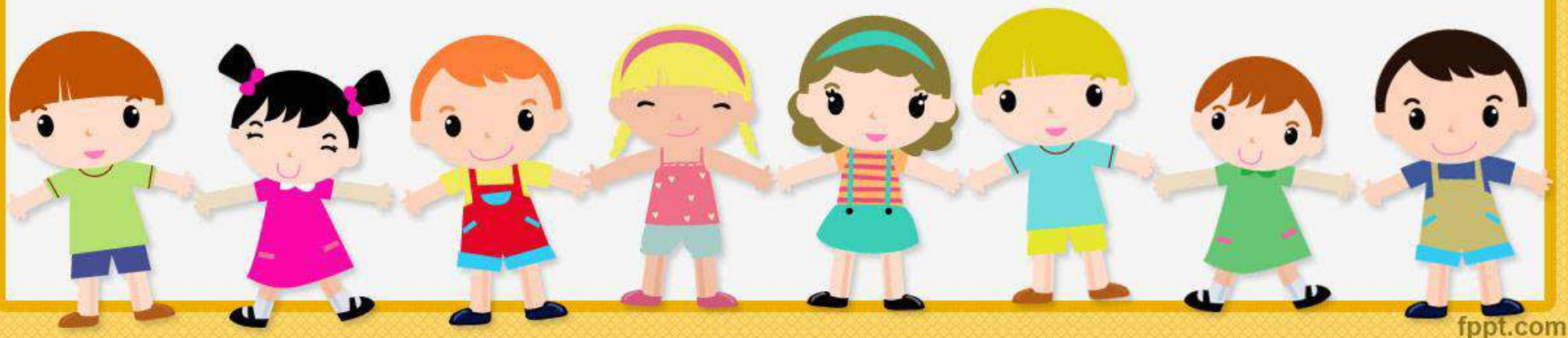
Разликује и именује боје. Уз помоћ преобликује материјале. Простор попуњава уз сугестију учитеља или асистента. Радови су богати и уредни. Поштује свој рад и рад друге деце. Обожава час ликовне културе.

Самостално изводи поједине бројалице. Има изграђен осећај за ритам. Доживљај музике изражава кроз ликовно стваралаштво. Активан је у извођењу музичких игара. Забавно му је да свира на ритмичким инструментима. Веома вешто хвата и баца лопту. Активан је у извођењу елементарних игара где треба бацити или ухватити лопту.

Веома успешно функционише уз помоћ педагошког асистента. Има одговоран однос према школским обавезама. Веома се труди, стало му је до успеха. Срећан је када добије похвалу, а сада и петицу. Лепо се уклопио, прилагодио новој школској средини. Деца из одељења су га лепо прихватила. Задовољство му причињава дружење и игра с децом. Волео би да се и ван школе дружи са своји другарима, да заједно славе рођендане.

Потешкоће у току рада...

(мишљење учитељице)

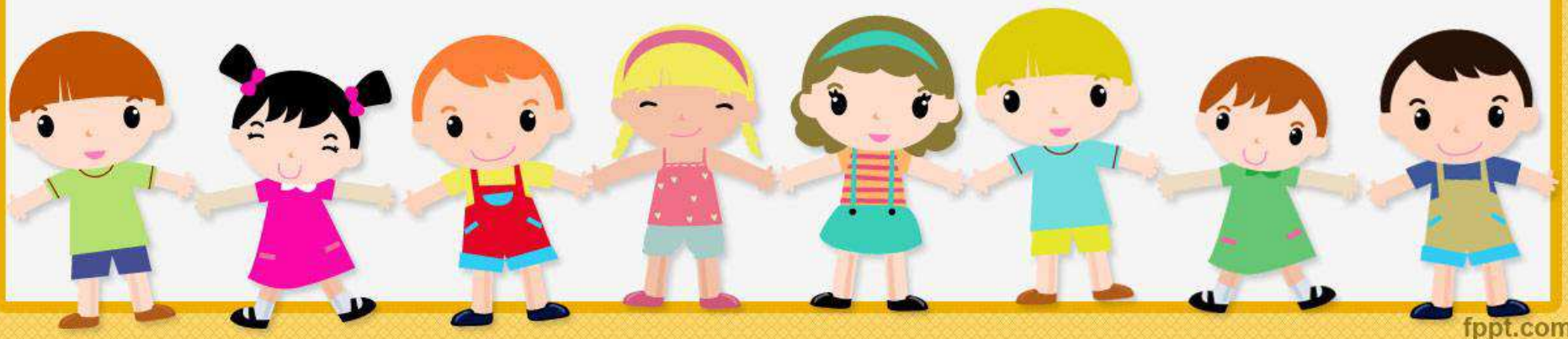
- На самом почетку инклузија је била изазов свима и покретала је многе установе на сарадњу. Како време одмиче сарадње је све мање...
- На почетку је учитељици пружена сва могућа подршка, а сада јој се чини да је остала сама у том послу, са педагошким асистентом и појединцима...
- Учитељица очекује тимски рад, а при томе треба сви да схвате у школи да је то ужасно тешко организовати (више такве деце на нивоу школе, додатне обавезе, сеоска средина)...
- Увек исти људи раде све...
- Појављује се питање “Зашто? Ко ме? Докле?” и осећање да је казна имати дете са сметњама у развоју јер се много више ради, а добија се иста новчана надокнада као и остали...
- Да би инклузија била квалитетна прво је требало обезбедити добре услове у школама за њену реализацију (опремити школе одговарајућим наставним средствима и помагалима, одговарајућом литературом, уџбеницима...). Овако се инклузија своди на ентузијазам и веру појединаца који својом сналажљивошћу и спретношћу покушавају да направе чудо...

Добити од инклузије

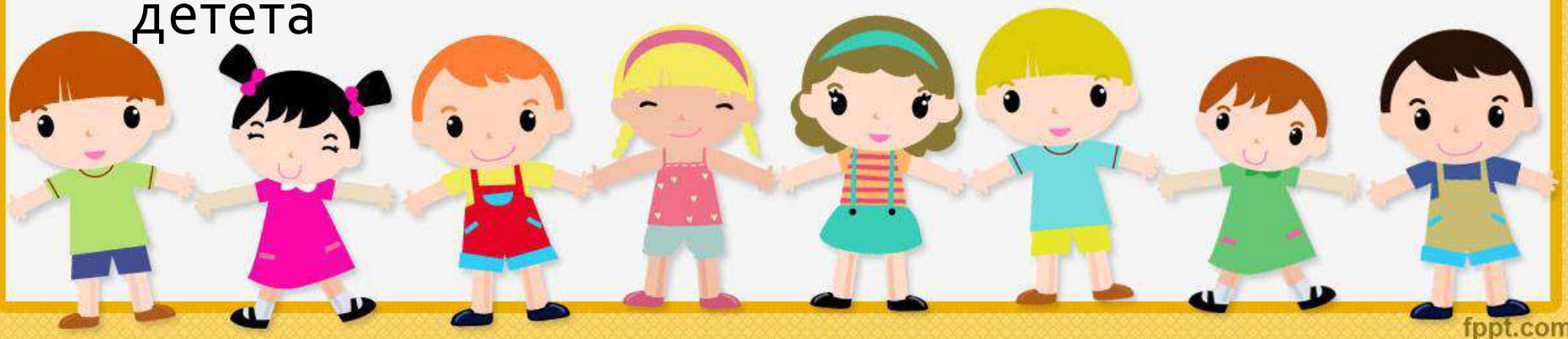
За свако дете

- Осећање прихваћености од стране заједнице
- Различитост међу људима
- Осетљивост за потребе вршњака
- Међусобна сарадња и подршка
- Развијају се комуникацијске вештине
- Има више шансе да буде схваћено и прихваћено

За сваког родитеља

- Упознавање детета другачијег од њиховог и развијање реалнијег става према свом детету
- Развијају позитиван став према деци са специфичностима
- Развијају родитељску солидарност
- Дају позитиван пример деци
- Више разумевања за своје личне и проблеме свог детета

За наставника и образовну установу

- Поштују се права детета
- Школа постаје квалитетна средина за учење
- Наставници унапређују професионална знања
- Тимски рад унутар школе
- Унапређење сарадње са породицом
- Унапређење средине за учење, средстава за рад, методологије и садржаја наставе

DILS пројекат

"Инклузивно ексклузивни"

